

Studietur - Udvalget for Børn og Undervisning

16. – 18. november 2015

København og Odder

Undervisningsministeriet

Industriens Hus

Strandgårdskolen

CPH West Gymnasierne

Østre Gasværk

Samuelsegården

Egmont Højskolen

Studietur til København og Odder

Baggrunden for at tage på studietur var, at Udvalget for Børn og Undervisning ville undersøge, hvordan skoler og institutioner i andre kommuner arbejder med aktuelle udfordringer i uddannelsessystemet med børn og unge. Udvalget ønskede også at se nye måder at gøre tingene på og dermed få inspiration med tilbage til Varde Kommune.

På dagtilbudsområdet søgte udvalget især viden og inspiration om arbejdet med tosprogede børn herunder især sprogarbejdet. På folkeskoleområdet var der fokus på implementering af folkeskolereformen særligt arbejdet med de unges motivation samt den længere og mere varierede skoledag. På erhvervsskoleområdet var der et særligt fokus på motivering og fastholdelse af de unge i erhvervsuddannelsen.

Derudover ønskede udvalget en dialog med Dansk Industri om, hvordan det lokale samarbejde mellem lokale erhvervsvirksomheder og folkeskolen kunne udbygges og styrkes. Endelig prioriterede udvalget at besøge en højskole for handicappede i Odder, hvor enkelte borgere i Varde Kommune modtager den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Besøget havde fokus på kvaliteten i tilbuddet.

Program

Mandag den 16. november

Kl. 07.30	Afgang fra Bytoften m. Blåvandshuk Turisttrafik – <u>Morgenmad i bussen</u>
Kl. 12.00	Frokostbuffet i konferencecentret på DGI-byens Hotel, Tietgensgade 65
Kl. 13.30	Indkvartering på værelserne
Kl. 14.00-17.00	Undervisningsministeriet , Frederiksholms Kanal 21
Kl. 17.00-18.00	Udvalgsmøde (et sted i ministeriet)
Kl. 18.15	Aftensmad på Restaurant Rio Bravo, Vester Voldgade 86
Kl. 19.30	Industriens Hus , Vesterbrogade

Tirsdag den 17. november

Kl. 08.00-09.30	Udvalgsmøde (et sted på hotellet)
Kl. 10.00-12.30	Strandgårdskolen , Ishøj Søvej 200
Kl. 12.30	Frokost på Strandgårdskolen
Kl. 13.30-15.30	CPH West , Vejlebrovej 45, Ishøj
Kl. 16.30-18.30	Gå-hjem-møde om folkeskolereformen m. ministeren for børn, undervisning og ligestilling Ellen Trane Nørby - DGI-Byen, Tietgensgade 65
Kl. 18.45	Middag på Østre Gasværk, Nyborggade 17
Kl. 20.00	Østre Gasværk Teater: Vores Sensommer

Onsdag den 18. november

Kl. 8.30-11.00	Samuelsgården , Rådmandsgade 31
Kl. 15.00-17.00	Egmont Højskolen , Villavej 25, Hou, Odder
Kl. 19.00	Ankomst til Rådhuset i Varde

Mandag den 16. november

Undervisningsministeriet, oplæg om uddannelsesparathed

Vi mødte ungdomsskoleleder Peter Bjørn, Tårnby Kommune samt en lærer og en pædagog, som begge arbejder i UP-projektet (uddannelsesparathed) med udsatte unge.

Projektet sigter på at ændre de unges hensigtsmæssige mønstre og kulturer samt deres negative selvbilleder. Indsatsen tager udgangspunkt i de unges ressourcer. Projektet medtænker elementer fra den åbne skole for på den måde at øge fleksibilitet i overbygningen og de unges overgang til ungdomsuddannelser.

Projektet omfatter pt. 12 unge fra folkeskolens ældste klasser, som har mistet motivationen til uddannelse og derfor har brug for ekstra støtte i overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse. Projektet er forankret i Ungdomsskolen men inddrager foruden folkeskolen og de unges forældre også klubber, naturskolen, biblioteket, ungdomsuddannelser, lokale virksomheder med flere. Især naturskolen og lokale håndværkere gør en stor forskel for de unges motivation og aktive deltagelse.

En meget stor del af de unges undervisning foregår således ikke i traditionelle skolemiljøer, men ude i den virkelige verden: I skoven, hos smeden, hos bageren, hos mekanikeren osv.

Samarbejdet mellem en lærer og en pædagog var udfordrende i starten, men fokus på den fælles opgave med at motivere de 12 unge til uddannelse skabte et tæt samarbejde, synergi og professionelle løsninger.

Forældrene spiller en væsentlig rolle. De informeres fx straks via SMS og mail, hvis en ung ikke møder op, som aftalt. Mange af de unge møder op med et negativt selvbillede og med en negativ historie – fortalt af både forældre, lærere og kammerater. Derfor roses de unge for den mindste fremgang i erkendelse af, at "du er din historie – og kun de positive historier bærer den unge fremad". Især i de unges praktikker i virksomhederne opbygges de nye fortællinger og selvbilleder, som giver håb og lyst til at komme videre i livet.

Projektet minder på mange måder om Varde Kommunes tilbud under navnet PitStop. Dog fremstår tilbuddet som mere integreret med skoleområdet, jf. PitStop er for unge 16+. Næsten alle de unge, som har deltaget i projektet er gået videre til en EUD-uddannelse.

Afslutningsvist kædede Peter Bjørn UP-projektet sammen med Ontario-projektet fra Canada. Vigtige nøgleord var samskabelse og fokus på løsning af en fælles opgave, læringsfællesskaber frem for den private lærer og datainformeret ledelse. To af hans vigtigste pointe var:

1) at det ikke er nok at ændre en klasse eller en skoles tænkning og praksis – det er hele systemet, der skal ændres og

2) Pædagogisk ledelse med fokus på, at alle børn lærer mest muligt virker dobbelt så godt som traditionel forandringsledelse.

Dansk Industri

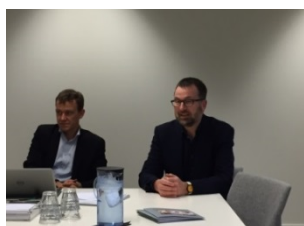
Hos DI blev vi mødt af de to konsulenter, Rasmus Dahl og Gordon Trier Holm. Mødet havde fokus på følgende temaer:

- Lokale virksomheders behov for praktik- og lærepladser
- Hvordan vækker vi sammen interessen for uddannelse hos eleverne?
- Hvordan engageres lokale virksomheder i arbejdet med at give alle unge en uddannelse? Hvordan bakker kommunen op om DI's kommunikation med lokale virksomheder i forhold til "skolerelevante emner"?
- Hvordan etablerer kommunen samarbejdet mellem en erhvervsplaymaker og lokale virksomheder?
- DI's engagement i skolereformen og DI's skoletjeneste.

Gordon Trier Holm indledte med et oplæg om DI's struktur i 19 regioner. DI undersøger hvert år kommunernes erhvervsklima. Her ligger Ikast-Brande og Herning Kommuner normalt i toppen. Varde Kommune er gledet ned fra en 12. plads til en 27. plads. DI arbejder vedvarende på via dialog at gøre kommunerne til attraktive erhvervskommuner. Adgang til kvalificeret arbejdskraft og jobcentrets service er afgørende faktorer.

Herefter holdt Rasmus Dahl et oplæg om netop Varde Kommune og om det gode samarbejde mellem skoler og virksomheder. Han kom ind på temaer som antallet af faglærte, antallet af personer med en videregående uddannelse, unges valg af uddannelse, andelen af unge på efterskole, rejsen mod de store byer osv. Varde har flere faglærte end gennemsnittet, men færre med en videregående uddannelse. Varde har også en forholdsmæssig stor andel af unge, der vælger 10. klasse, fx på en efterskole. Det koster kommunen ca. 1 mia. kroner.

Hvis eleverne oplever en forbindelse mellem teori og praksis og får mulighed for at komme i praktik – gerne flere gange – så er der en mindre sandsynlighed for, at de ender som arbejdsløse senere i livet. Praktik skaber motivation.

Tirsdag den 17. november

Strandgårdskolen, Ishøj

Skolen er modelskole for skolereformen og er kendt for gennem flere år at have praktiseret centrale elementer i reformen. Besøget havde fokus på arbejdet med udkolingen, overgange til videre uddannelse, motivation hos de unge samt samarbejdet med de lokale erhvervsskoler. Rundvisning og oplæg om skolen blev varetaget af souschef Kristian Eventdt samt to lærere og en klubpædagog.

Kristian Eventdt gav et kort historisk rids over skolens status og udvikling. Skolen ligger i et område, med mange sociale udfordringer og belastede familier. Langt de fleste beboere i området er flygtninge- eller indvandrere. Mange forældre har ingen uddannelse og nogle er analfabeter. I 2005 klarede skolen sig så dårligt på afgørende parametre, at den var lukningstruet.

Skolen fik en ny leder, og politisk besluttede man, at give skolen en ny start. Skolens tre nye styrende indsatsområder var: Skolen er for alle børn, skolen er en faglig og pædagogisk spydspids, og skolen skal gøre en forskel.

Strandgårdskolen, som også rummer en specialklasserække for elever i autismeområdet, fik i 2007 status som heldagsskolen, hvor eleverne havde mulighed for at være fra kl. 6.15 - kl. 17.00 hver dag. Den obligatoriske del af skoledagen slutter kl. 15.30. Det overordnede spørgsmål på skolen var nu: "Hvad skal alle elever lære?". Der blev ansat mange nye medarbejdere – herunder også mange pædagoger. Skolen indførte fleksibelt skema og blev organiseret i nye teams: Ledelsesteamet, årgangsteams og fagteams. Det tilstræbes, at der kun er få voksne rundt om en klasse – medarbejderne arbejder således kun i ét team.

Skolens vejledere og resursepersoner udgør et meget vigtigt støttesystem og iværksætter fx aktionslæring i klasser og på årgange, for at højne undervisningens kvalitet. Der vejledes især indenfor læsning, dansk og matematik. Vejlederne arbejder ude i klasserne og er "medpraktiserende". Alle møder og konferencer skal have fokus på skolens mål og skolens kerneopgave – alle børns læring. I overbygningen findes tillige "sommerfuglelærere", som kan tilkaldes ad hoc.

Selvom det er problematisk, at lærere og pædagoger arbejder under forskellige overenskomster, deltager begge faggrupper i teammøderne, og pædagogerne har også øremærket tid til forberedelse. Den understøttende undervisning varetages af lærere og pædagoger årgangen. Hvis der fx skal dissekere et dyr i forbindelse med undervisningen i biologi i én klasse, så inviteres andre klasser med.

Skolen har i mange år arbejdet med "den åbne skole". Kunstmuseet Arken, fritidslivet og foreningerne er således en naturlig del af skolens læringsmiljø.

Skolen har oprettet sit eget "sportsakademi", som er et heldagsskoletilbud og foregår to gange om ugen. Eleverne skal selv søge om tilladelse til at deltage, og der er ofte venteliste. Sportsakademiet arbejder meget med rollemodelbegrebet og gode livsvaner.

Eleverne i overbygningen har fire lektioner i faget "skills" hver torsdag. Her samarbejdes med de lokale erhvervsuddannelser, herunder CHP West. Eleverne fra overbygningen besøger erhvervsskolen for at blive introduceret til forskellige håndværksfag, eller erhvervsskolens lærere besøger Strandmarkskolen for at

undervise i, hvordan man bygger et shelter eller lignende. Skolen håber på, at få andre erhvervsuddannede, fx en automekaniker ind på skolen på de samme vilkår.

Eleverne i overbygningen har mulighed for at deltage i særlige turboforløb i udvalgte fag i lektiecaféen. Disse kurser skal klæde eleverne på til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.

CHP West erhvervsuddannelser

CHP West er et stort campus, som ligger i Ishøj tæt på Strandmarksskolen. Det tilbyder 10.-klasse, handelsskoleuddannelser, erhvervsuddannelser, HF, gymnasium med mere. Formålet med besøget var at få viden om, hvordan skolen arbejder med motivering og fastholdelse af unge i erhvervsuddannelserne. Uddannelsesleder Stephanie Halse gav oplæg om skolen og viste udvalget rundt på skolen.

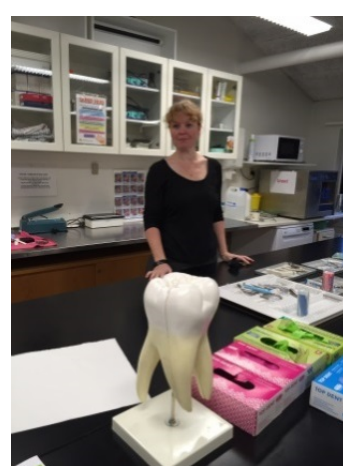
Skolen har ca. 3800 årselever, hvoraf godt 1500 er elever på en erhvervsuddannelse. CHP West tilbyder uddannelse indenfor fagene: Smed, elektriker, beklædningshåndværker, tandklinikassistent, frisør, kosmetiker, kontorassistent, fitnessinstruktør, butiksassistent, eventkoordinator med mere.

Ishøjs elever har et relativt lavt karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøver. Landsgennemsnittet ligger på ca. 6,4, mens gennemsnittet for elever i Ishøj er på 5,5, hvilket er en yderligere udfordring for skolen.

Skolens motto er "Eleven i centrum" og der arbejdes meget bevidst på at fastholde alle de unge i uddannelsen. Den positive skoleoplevelse understøttes fx via projektarbejdsformen, teambuilding og sociale arrangementer. De unge tilbydes endvidere en mentorordning, som enten er en lærer eller en ældre elev.

Medarbejderne i de enkelte afdelinger samarbejder tæt om den enkelte elev – blandt andet via LP-modellen (Læringsmiljø og Pædagogisk analyse), som er en pædagogisk analysemodel, hvor alle medarbejdere deltager i problemløsningen. Eleverne tilbydes også hjælp til styrket faglighed og forbedring af skolefærdigheder. De har adgang til positive rollemodeller og individuelle sparringssamtaler.

Skolen samarbejder med såvel med folkeskolerne som med Ungdommens Uddannelsesvejledning om elevernes overgang til ungdomsuddannelsen. Skolen tilbyder et 6-ugers erhvervsuddannelse(EUD)-brobygningsforløb, hvor undervisningen er en kombination mellem undervisning i basisfagene dansk, matematik og engelsk samt praktik i værkstederne. Frafaldsprocenten er over de seneste år faldet fra 34 % til 19 %.

Gå-hjem-møde med Folkeskoleforligskredsen, Status på skolereformen, DGI-byen

Gå-hjem-mødets formål var at besvare spørgsmålet: Hvordan går det med implementeringen af folkeskolereformen på landet skoler? Afdelingschef Arne Eggert, Undervisningsministeriet bød velkommen, og mødet blev styret af Politikens skoleredaktør, Jacob Fuglsang.

Uddannelsesforsker, Andreas Rasch indledte med en redegørelse af resultaterne af fire nye rapporter om emnet. De danske skoleelever trives fortsat godt og er glade for skolen, men de er skuffede over fx implementeringen af den åbne skole, lektiecaféerne og den manglende bevægelse i undervisningen. Også skolens medarbejdere er skeptiske på visse punkter. De efterspørger fx mere tid til at løse opgaverne og mere sammenhængende tid til samarbejde. Skolens ledere tror på en bedre skole på sigt, men efterspørger et større samspil mellem skoler og forvaltning.

Lærer-pædagog-samarbejdet halter fortsat på en del skoler. Især pædagoger efterspørger mere kompetenceudvikling. Andreas Rasch advarede mod at have for stort fokus på faglighed i skolen. Han mindede om, at reformer tager tid – mindst 6 år.

Efter oplægget kom fik de respektive paneldeltagere ordet efter tur, og til sidst var der tid til en kort debat. De vigtigste pointer fra udvalgte debattører var:

- BUPL, Elise Bergman: Pædagogerne i skolen vil gerne samarbejde med lærerne, men det kræver, at der gives tid til samarbejdet. Inklusion, trivsel, den understøttende undervisning, lektiecaféer og elevernes motivation er pædagogernes professionelle fokus. Det er vigtigt, at pædagogerne ikke bliver gjort til "minilærere", men bevarer pædagogrollen.
- DLF, Anders Bondo: Lærerne mangler tid til at lave den gode undervisning. Lærerne bør maksimalt undervise 25, hvis der også skal være tid til at udvikle undervisningen og skolen.
- Undervisningsministeriet, Jesper Fisker: Der er nogle skoler, som lykkes med lærer-pædagog-samarbejdet, fordi de har arbejdet med det i lang tid og har samlet vigtig erfaring. Mange skoler har ligeledes fundet nye løsninger med hensyn til at skabe tid til samarbejdet. Det er helt naturligt, at vi ikke er nået i mål med reformen.
- KL, Hanne Lomholdt: Der er den tid, der er – og er det så nok? Vi må lære af hinanden, og vi skal tage reformen ind med små skridt. Kompetenceudvikling er et meget centralt element, og KL støtter kommunalpolitikere og forvaltning i reformarbejdet, så meget, som det er muligt.
- Forsker Aggi Conska: Vi skal være dygtigere – vi skal alle vide og kunne mere, og vi skal finde ud af, hvad det nye er, som vi skal lære. Der skal skabes mere læring mellem lærere og ledere og på tværs af skoler. Kompetenceudviklingen skal tættere på undervisningen.

Onsdag den 18. november

Daginstitutionen Samuelsgården, Indre Nørrebro

Samuelsgården er en institution med vuggestue, børnehave, fritidshjem og fritidsklub, som ligger under samme tag i Rådmandsgade på Nørrebro.

Vuggestue har plads til 35 børn, og har en struktur, der sikrer at børnene kommer på tur hver dag. Børnene er på fuld kost. For at understøtte børnenes sproglige udvikling arbejdes der med babytegn, en enkel form for tegnsprog.

I børnehaven er der ca. 63 børn. Også her arbejdes målrettet med børnenes sprog, og der er et stort målrettet arbejde med at gøre børnene skoleparate.

I fritidshjemmet er der plads til ca. 50 børn. Her arbejdes bevidst med bevægelse og børnenes sociale relationer. I fritidsklubben er der plads til 40 børn. Børnenes har stor indflydelse på fritidsklubbens hverdag og aktiviteter, og for tiden er temaet sundhed og kost.

Samuelsgården har mere end 80 % indvandrer- og flygtningebørn. Institutionens fokus er på inklusion, forældresamarbejde og på børnenes sproglige udvikling. Institutionsleder Louise Lisner holdt oplæg og viste udvalget rundt.

Besøget gav et indtryk af, hvor stor en opgave det er at arbejde med børn og familier fra mange vidt forskellige kulturer og værdier. En del af udfordringerne berører praktiske ting som mad, påklædning, formidling af værdier og regler til forældre, kommunikation, tolkebistand, analfabetisme osv.

Samuelsgårdens hverdag og virkelighed er meget forskellig fra den virkelighed, der pt. kendetegner institutionerne i Varde Kommune.

Egmont Højskolen i Odder

Formålet med besøget var at få indblik i højskolens 3-årige STU-tilbud (Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse for unge med særlige behov), som benyttes af Varde Kommune. Højskoleeleverne er en blanding af unge med og uden handicap/funktionsnedsættelse. Egmont Højskolen har over 50 års erfaring i at designe individuelle læringsforløb for mennesker med fysiske og psykiske handicap/funktionsnedsættelse.

Højskolens forstander, Ole Lauth, viste rundt og fortalte om højskolens historie, faciliteter og forskellige tilbud. Egmont Højskolens værdier er udvikling, indlæring, overvindelse og fællesskab.

På rundvisningen så udvalget en lejlighed, hvor en ung fysisk handicappet kvinde fra Varde bor. Værelset var blandt andet udstyret med en fleksibel lift, som kunne løfte beboeren både i forbindelse med bad og påklædning samt når beboeren skulle i og op af sengen. Lejligheden var udstyret med flere andre moderne hjælpemidler, herunder computer og en elektrisk kørestol.

Udvalget besøgte også højskolens mange forskellige værksteder til træ-, metal- og keramikarbejde, idrætssal, sportshal, svømmehal, kantine, festlokale, fitnesscenter, udearealer og auditorium. Under hele rundvisningen var der rig lejlighed til at stille uddybende spørgsmål til Ole Lauth.

